To je zgodba o preprostih ljudeh, ki se nekega dne, po naključju ali ne, dvanajst let po drugi svetovni vojni srečajo nekje na Dolenjskem. To je zgodba o njihovih spominih, o njihovih željah, o nočnih prisluhih in o zaraščenih ranah.
Je pa tudi zgodba o ljudeh, ki se nekega dne srečajo med drugo svetovno vojno nekje na Tolminskem in tam doživijo svojo zgodbo.
To je zgodba o izgovorjenih besedah in sprejetih odločitvah.
Ta zgodba se dogaja v trenutku, ko naša preteklost postane sedanjost.
To je zgodba o soočenju s samim sabo.
Ta predstava je zame soočenje s samim sabo.

Žiga Hren

O AVTORJU:

CIRIL KOSMAČ (1910–1980) je odraščal v kulturno široki in narodno zavedni družini na Tolminskem, sodeloval s TIGR-om, prvo protifašistično organizacijo v Evropi, bil aretiran, prestal je fašistične ječe v Gorici, Kopru, Rimu in v Trstu. Z devetnajstimi leti je bil najmlajši obtoženec na montiranem prvem tržaškem procesu leta 1930, kjer so ga zaradi mladoletnosti in pomanjkanja dokazov oprostili, a mu naložili strog dveletni policijski nadzor v domači vasi. Nočnemu prebegu čez mejo v Jugoslavijo so sledila potepuška leta političnega begunca, prvim literarnim uspehom pa francoska štipendija in odhod v Pariz, od koder je Kosmač leta 1940 moral bežati pred nacisti. Dve leti je preživel v Marseillu, zatem dve leti v Londonu, kjer je njegovo znanje tujih jezikov prav prišlo radijskim postajam. Leta 1944 se je v Bariju pridružil partizanom, se vrnil v domovino, na osvobojeno ozemlje Bele krajine, v Ljubljano je maja 1945 prikorakal kot glavni urednik časopisa *Slovenski poročevalec,* a je po šikaniranju z obtožbo, da je angleški vohun, moral odstopiti. Vseeno je ostal ena pomembnejših osebnosti v slovenski in tudi jugoslovanski kulturi. Napisal je scenarij za prvi slovenski celovečerni igrani film *Na svoji zemlji,* urejal je tednik *Tovariš*, bil dramaturg pri Triglav filmu, po letu 1955 pa svobodni književnik. Ko je bil njegov domači naslov Stara cesta 28 v Portorožu, je bil redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, predsednik Društva slovenskih pisateljev, predsednik Zveze književnikov Jugoslavije …

Vir: portal AirBeletrina, avtor Andraž Gombač

O REŽISERJU:

Gledališki režiser Žiga Hren pripada najmlajši generaciji slovenskih režiserjev. Njegova študijska uprizoritev *Noži v kurah* Davida Harrowerja je leta 2021 gostovala na mednarodnih študentskih festivalih v Sarajevu in Novem Sadu, za njo pa so igralci istega leta prejeli skupinsko Severjevo nagrado za študente. Diplomiral je leta 2022 z uprizoritvijo drame *Woyzeck* Georga Büchnerja, ki je istega leta gostovala na mednarodnem študentskem festivalu v Stari Zagori (Bolgarija). Žiga Hren je tam prejel nagrado za najboljšo režijo, igralec Jure Rajšp pa za najboljšo moško vlogo. Kot asistent režije je Žiga Hren sodeloval z režiserji, kot so Jernej Lorenci, Tomi Janežič, Ivica Buljan, Janez Pipan, Žiga Divjak in drugi. Z uprizoritvijo Kosmačeve *Balade o trobenti in oblaku* zaključuje študij na drugi stopnji gledališke režije.

Mini teater / Križevniška 1, Ljubljana / www.mini-teater.si / info@mini-teater.si
+386 41 314 414 / Direktor: Robert Waltl / Umetniški vodja: Ivica Buljan
Program in delovanje Mini teatra podpirata MOL - oddelek za kulturo in Ministrstvo za kulturo RS.
Vstopnice: blagajna Mini teatra, Eventim
25 MINITEATER | AGRFT UNIVERZA V LJUBLJANI Akademija za gledališče, radio, film in televizijo
energetika ljubljana Sponzor sezone 2024/25
Mestna občina Ljubljana | REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KULTURO

25 MINITEATER

IGRAJO: NEŽA DVORŠČAK, ALJA KRHIN, MARKO RAFOLT, JURE ŠIMONKA

REŽISER: ŽIGA HREN

CIRIL KOSMAČ

BALADA O TROBENTI IN OBLAKU

CIRIL KOSMAČ

BALADA O TROBENTI IN OBLAKU

Režiser:
Žiga Hren

Dramaturginja:
Iva Štefanija Slosar

Scenografinja:
Karolína Kotrbová

Kostumografinja:
Nina Čehovin

Oblikovanje zvoka:
Lucas Carboni Kopše
Žiga Hren

Oblikovanje luči:
Domen Lušin

Lektor:
Martin Vrtačnik

Igrajo:
Neža Dvorščak
Alja Krhin
Marko Rafolt
Jure Šimonka

Izvršni producent:
Branislav Cerović

Koprodukcija:
Mini teater
Univerza v Ljubljani
Akademija za gledališče, radio, film in televizijo

PREMIERA: 11. OKTOBER 2024

Predstava je magistrsko delo režiserja Žige Hrena.

O PREDSTAVI

Kdor ostane po vojni

Balada o trobenti in oblaku znotraj okvirne pripovedi o pisatelju pripoveduje zgodbo primorsko tolminske kmetije. Ta pripoved ni le zgodba o Jerneju Temnikarju, starem kmetu in njegovem junaštvu ampak o tem, kaj junaštvo prinese s seboj in kaj za njim ostane.

Prav zato je za razumevanje dela pomemben zunanji okvir – pripoved o pisatelju Majcnu, ki poskuša napisati zgodbo o junaku. Že na začetku izvemo, da je Temnikarjeva odprava na ubojstvo belogardistov, ki so se podali ubiti partizane, junaško dejanje. Tudi zgodbe o junakih so jasne. Ne osredotočajo se na junakov uspeh (če ne bi uspel, potemtakem ne bi bil junak in o njem ne bi pisali) temveč razkrivajo, kako in s katerimi izzivi se bo moral soočiti, preden bo na robu svojih zmožnosti vendarle dosegel svoj cilj. Temnikarju pešajo fizične moči, bori se z notranjimi dilemami, ki odpirajo vprašanje ali naj gre gazit v sneg in poskuša rešiti partizane ali naj ostane doma in dočaka (mirno) smrt. In se odloči oditi. S tem se zaveže smrti, ampak ne žrtvuje samo sebe. Redkokdo namreč živi tako izolirano, da ne bi v svoje žrtvovanje vede ali nevede potegnil še drugih. Žrtvuje tudi družino in celotno kmetijo. Nacifašisti se pridejo maščevati. Njihov prihod ni presenečenje za Temnikarja, v kolikor je sploh razmišljal o posledicah svoje odločitve, ne za bralce dela. Požig kraja (in ljudi) kot »povračilni ukrep« za neposredno ali posredno podporo partizanskemu gibanju, je bil znan vedenjski vzorec okupatorjev. Požig ni ne izjema in ne presenečenje, ampak pravilo in vnaprej vračunana mogoča posledica (vrednosti zločinov okupatorjev ne zmanjšuje, niti jih opravičuje).

Zakaj posledica, ki Temnikarjevo junaštvo pripelje do požiga, preseneti Majcna? Tu se Ciril Kosmač loči od Majcna, ki bi ga lahko sicer ponekod prepoznali kot njegov alter ego. Kosmač ve, da junakov v vojni ni. Majcen še vedno verjame, da lahko ustvari čistega junaka, zato resnični anti-junak v besedilu ni kakšen belogardist, ampak kmet Črnilogar, ki z ženo Črnilogarico gosti Majcna. Pred Majcnovimi očmi (čeprav je ta zaslepljen zaradi svojega ustvarjalnega ognja) se Črnilogar sooča z občutkom krivde, ki ga razjeda. Za usodnimi odločitvami (ne)uresničenih junakov ostajajo živi ljudje, ki morajo živeti s posledicami teh odločitev. V romanu so to ženski liki Temnikarice, Črnilogarice in v nekoliko aktivnejši, a strogo romantizirani vlogi, Javorke. Na tradicionalno pasivnejših pozicijah odpirajo vprašanja privilegija in odgovornosti pri sprejemanju odločitev ter nenazadnje, kdo bo ostal, da bi nadaljeval svet.

Iva Štefanija Slosar

ZAPIS REŽISERJA

Balada o trobenti in oblaku je zame zgodba o ustvarjanju, o ustvarjalnem procesu in o iskanju smisla znotraj lastnega ustvarjanja.

To je tudi zgodba o poletju, o turški kavi in cigaretih, o praznem papirju v pisalnem stroju in o samoprevarah. To je zgodba o sprehodih v naravi, o petju ptic in brenčanju obadov. Je pa tudi zgodba o zimi, o vojni, o nasilju, o razklani družbi in o pogumnih posameznikih. To je zgodba o njihovih družinah, o njihovih domovih in o njihovem strahu.

To je zgodba o smrti.

Ta zgodba se dogaja na dan, ko se vse zdi preprosto.